

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ

ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

"Η πολιτική και στρατηγική του δόξα ήρθε πολύ δρόμον.
Η παγκόσμια φήμη του είχε προηγηθεί από τον ίδιον, στο δέ 'Αρ-
θανάς, που διέβαζεσσο, μεταφράζετο, έθαυματέσσο και είχε μημ-
πάστη στην πνευματική και κοινωνική παραδοσιακών του τόπων.
Εχούμος των πνευματικών, στάθηκε ηδαία γεγονός. Οι θαυμαστές του, και Ιδω-
τικά οι θαυμαστές του υψηλών βλόγων του έναν διάδικτο θρίλερματα
ανίνων. Και προχωρώντας άναμεσα στα σύνοντα του λιμανού, ποι-
έναι για στό κέρασματα του, οι πιστοί του.

Μιά ήμέρα—θυμούμαι—βρισκόμαστα στο Διενέσθης Βιβλιοπωλείον της πλατείας του Συντάγματος, φωλαιάρωντας τα νέα βιβλία, μαζί με τὸν δημοργόντο μου Μιχαήλ Μητσάκη, που τέλος του τάλαντο είχε αρχίσει πιά να βυθίζεται στην υγκα της θρέλας.

"ΟΝ" Ανανούσιο μπλε μέρα σάς. Τόν διδετε στό Μητρώο, που με την υπερβολή λατήκη την μωκάσι δέν τον είχε διακρίνει. Ο Μητρώος κατασκόναντας τα μάτια του από το βάθος, πουν τὸν κρατούσε συνθέτω, με τη μάτη, σχεδόν καλλιμένη ἐπάνω σ' ες σελίδες του φωνάξει γαλανός, μ' ὥναν τόνο θριαμβευτικό :

— Voici l' *apounisia* !
Ο ΝΤ'. Ανούνται τὸν δίκουσα καὶ, μολονότι προσποιήθηκε πάδες ἡταν ἀπορροφημένος ἀπ' τὸ φυλλομέτρημα κάποιουν βιβλίουν ποὺ κρατοῦνται, ἡταν φανερὸν πώς εἴχε λοικευθῆ ἀπὸ τὴν ἀποστροφὴν τοῦ ἄγνωστου σ' αὐτὸν Ἀθηναῖον.

Συνεχάζοντας τότε στὸ «Αστο», τὴν φιλολογικώτερη ἐφημερίδην τῆς ἐποχῆς ἑκείνης, ποὺ τὴν δημόσθεναν δὲ ἀληφόλων Θέορος «Ἀννινούς καὶ ό. Κ. Δημήτριος Κακλαμάνος, ὃ ἐπι-
φανῆς ἀρρότερος διδοκάτης μας». Ἡμών γέος ἀκόμα καὶ τὸ
ὑπόμονος μου εἰχει περιεργάτη ἀπὸ τὴν ἡμέραν του ντανούνταςκού
δύνοντος, ἐνδός αυγγεράρεως, ποὺ τὸν λάτρευαν ἀνεπιψύλαχα. «Η
Νεαροῦς, ἀπὸ τὸ ἀλλό μερος, με εἴχε γοντεύειν με τὴν θερό-
χη τάκην της Καταίστη, ἐνώπιον τοῦ ποιητή καὶ τὴν τραγῳδία,
σ’ ἐναὶ κοινὸν θαυμασίον, δύος ἵσαν ἐνωμένοι καὶ ἀπὸ τὸν ἔ-
ραπτον τους. Τὸ ἀποτελέσμα ταῦταν νὰ τοὺς ἡμιφερώσων στὸ «Α-
στο» ἐναὶ ζηρόφων, ἔχειται σμένον ἀπὸ λαυρισμὸν καὶ ἡμέρασιν, μὲ
τὸν τίτλο: «Οἱ Λαυρισμοί». Ο’ Ν. «Ἀννινούντιος, στὸν δούλο
καποίος, εἴχε μεταφράσει τὸ ἔρθρον αὐτὸν, συγκινήθηκε, φαι-
νεται, ἀπὸ τὸ ἥχηρον ἔγκωμον. Καί, τὸ ἀλλό ποτι, ἐλέκτη, στὰ
γραφιστικά τοῦ «Ἀστεωτε» μιὰ ἐπιστολή τοῦ γραμματίνη σὲ πολυ-
τελεστατο χαρτί, μὲ τὸ περιφόρμο μεμβλημά του «Per son do-
mine», κλειστόμενο σὲ δύο λαυρούς δάφνης. Μέ το μεγάλο, κά-
θετο γραφικό μου, μ’ εἰχαριστούσων γιὰ τὰ «πεπρέσσαντα ἔπη»
μου (paroles aïlées στο κείμενο) καὶ τελείων «μὲ τὴν ἐλπί-
δα νὰ με συναντήσω ἐδώ καὶ ἀλλού».

Ου να με σαννήσω εσύ η απλού.»
«Η τυχή ενόποιη την γνωρίμια μου με τὸν μεγάλο ἔξον τῶν
Ἀθηνῶν, δόν ὑμέρας ἀργοῖς ερα, σὸν ποιητὴ καὶ τὴν Νιοῦζε, στὸν ἐνοδοχεῖο τῆς
«Μεγάλης Βοειανίας». «Ἡ Νιοῦζε δὲν μπόρεσε νὰ ἔρθῃ καὶ δι-
καιολογήσηκε μ' ἐνα ἐγκάρδιο γράμμα πρὸς τοὺς διευθυντας τῆς
ἔφημεσίδος, που διαβάστηκε στὴν ἀρχῇ τοῦ γεννήσατο.
Ποιητὴ δύος ἦταν ἑπολ. Τὸν ψυχομάνα σαν νὰ τὸν βλέπει αὐτὴν τὴν αιγα-
λίας. «Ἔταν ὑπέροχος. Στὴ σπιθαδόλη δημιάλια τοῦ οὔτε μιὰ κοιν-
καὶ τρομηνή λέξη, ούτε μιὰ κοινότηπη φράση. Καθαρὴ ποιητὴ-
Μεγάλης λεέρας τοῦ Ιδανικού, στεπάνωτας μπροστὰ στὸ πάτο των
ἀκόμα, σαν μπροστὰς σε βωμό. Και στὴ διάρκεια τοῦ γεννήσατο,
έπιαν, μιλούσαν ἡ μανιώντας σε ἐφατήσεις—τὸ «Ἄσια» ειχ-
σηκανεγκρίωσε στὸν γεννάσα αὐτὸν τὸν ἐλακτηρεύον τὸν αντιρροσώπων
τῆς ἀλληλικῆς διανοήσεως—νά κάνῃ τὸ ἐγκάρδιο τοῦ ἀλληλικού θάυ-
ματος, στὴ φιλοσοφία, στὴ ποίησή και τὴν τέχνη, με μιὰ γνώση
και μιὰ αἰσθηση τῶν πραγμάτων, που ἔκαναν κατάπληξη.

Για νὰ κάνη και κάποια φιλοφρόνηση στην νέα μας φιλολογία επέμενεν ν' ακούση και νεώτερων ελληνικών οπίσχους. Ο 'Ιωάννης Πολέμης, που δύναται από τους δικούς μας, απλήγειες τέσσαρες ποιητικές μάτια της καρδιάς του, έτσι ότι η Αννούντερο δένει ελευθερία νότια επανενέργεια την άρμονία και τη κάρη της νεας μας γλώσσας.

Μετά το γενέα ήμαστε καλεσμένοι σε μια συγκέντρωση στον Τυπάλδον του Κοζάκων, ένδον αθανατίδη, όπου το πάτει τον γνώρισες διάδοχοι της παραστατικής άπο την Αθήνα ήσεν δόξες. Καθώς προ-
χωρούσαμε πρός την άρδη Φιλελλήνων, δημούς ήταν τότε
τον Κοζάκη, ότι Ντ' Ανονύμης ήταν μεγανός από την
«φροντιστλίνη νύντα», δικτος την θύματε, έξεφρασ την
έπιμηνία ότι πάπι ήταν επικεφθητή τον Παρθενώνα. Καθώς
τού είλαν δώμα, διτι σπου του Κοζάκη περιμένει με
άγωνια νά τὸν θυμάσῃ, διο τὸ ἄνθος τῆς ἀθηναϊκῆς
ἱροφυάς, δι ποιητὴ λέπεψισ τὸ θυμάσιον τὸν Παρθε-
νῶνα στὴν νέαν ωδιοτητα.

— "Εχετα δίκιο.. μάς είπε. "Ας άφισουμε τὸν Παρθένην να πάει, μια ωραία σύζυγη τηρεί, σε ένα φιλόξενο αυτό

σπίτι, δρου μπορούμε να συναντήσουμε την Παλλάδα 'Αθηνᾶ και τις Καρυάτιδες.

Οι Καυνάτιδες τὸν ἐνδιέφεραν θίως, καὶ, λίγο ἀργότερα, ἔβλεπα τὰ ποιητὴ περικυκλωμένο ἀπὸ ὡραῖς θυμαστοῖς, ποὺ τίς εἰχε μαγεύσι ἡ γονεῖς ταῦ ιδούσι τον. Μια στηγή τους είπε, ἔσφοντας, δι τοι περισσότερες εἰχαν ἀφίει τὰ λευκώματά τους στῆς Νεαράς, ἀλλα ταῦτα πάντα την ἀντιτίθενται.

Ντούες για όλη της πάρονταν απόλυτηρο :
Ποτέ δέλγουν, ήμουν στην Ντούες και δεν μπορείτε να φαντασθήτε τι διλοκαύτωμα είδαν τα μάτια μου. Ή μεγάλη τραγούδος, κατά τη συνθήσει της, είχε διμούνια μια μεγάλη φωτά και έρριχνε μέσα τη λαυκώματα, πούν είχε λάβει στο διατίτιμα της βρύση. Βρύση εξέρευνε, μια σαδική θοηνή, να φωτίζεται από τις φλόγες των λαυκώματων, που της στέλνονταν μια μαστούς της.

Ολὴ τῇ βραδεῖᾳ, οὐ Νῦν Ἀννούντειο εἰχει ἔξαφανισθή μέσα στὶς Καρου ἴντες του. Και δὲν τὸν ἔναντι λα, παρὰ δικαν τελείωσε ή βεγγέρα και ξανθού βρεθήκαμε πάλι, συνοδεύοντάς τον στὸ ξανδοχεῖο του, μέσα στὴν «χροντάλλινη νύχτα».

Θά λίγες μήνες—δω μετέ—τελιν για την Κέρκυρα, δύον
θά περίσσει δω μηνάς στην «Ιρηνήν» σκαριά τών ελαιώνων. Θά γρά-
ψω έπειτα το φορμάντο μου «Il Fuoco», καθι. αριθμό των τελειώσων, θά
ξιναγούμενη στην «Άθηνα» για τό να διαρκείσω άπο μιά κολόννα
του Παρθενώνας, ως προσφόρη προς την Παλλάδα.

Δέν ξανήγυρος ποιεί.
Μίλησα παραπάνω για τὸν Πιέρ Λοτί. 'Απ' αὐτὸν ή ἀπογόνησεν μᾶς ἡδη πολὺ γρήγορα. 'Ο μέγας Τουρκομάνης, πέρασαν ἀνάμεσα μας, χωρὶς να ταπειθεύνῃ νὰ μᾶς κατατέξῃ. Μᾶς εργάγορθος μᾶς φένει, δέν δ λοτί δὲν πήραντε φιλοφράνστερος ποδὸς τους ἀγαλίους μας προγόνους. Κάιω ἀπὸ τὸν Παρθενώνα εκβαλούντες να τοὺς ἀγνοῦν, δῆπος μη̄ οννόματα μ' ἐμάς. Στρατιώταις ήταν ειλικρινῆς.

μα; αγνοεῖς κι εμάς. Στηνός είναι ειλικρίνη.
Μέ τον Ντ' "Ανονύμοι τά πράγματα θνήναν έντελῶς
διαφορετικά. 'Η απογοήτευση· μιὰ σηλήνη ἀπογοήτευση—
μᾶς ἤδη ἄπ' αὐτὸν πολὺ ἀργότερα, κοι τοῦτον ἀνέλπι-
στον. 'Ο ώρατος Γκυμποτιέλλες εἰχε φθάσει στὴν Ἀθήνα σάν
περιπλατής προσκονήτης. Και για νὰ ἐκφύγῃ τοῦ θυμασμοῦ
του πόρος τὴν ἀρά κι Ἐλλάδα, βοήθη λόγων θεοπειραίων καὶ
τρυφερῶν. 'Ἐπειτα μᾶς ἀφήκε, μὲ νόπορεξίαν ἔργωντανένου,
δοκιμούμενός μας ἔναν αἰλινού διυπόντα. 'Ἀλλοιούνο! Σιδηκης
γιατὶ εἴ τι κάπιοντας ἀπὸ ἑραστής. 'Αντι νὰ μᾶς ληπο-
νῆσην, ἀπλὸς ὅπως κάνουν δόλοι εἰ γόντες, μᾶς θυμηθῆσ-
υστερο' απὸ λέγει χρόνια, σ' έναν τοῦτο οὐσίων του, για νὰ
μᾶς πιστεύσει μὲ βεβαίωση καὶ για νὰ δομάσει, σ' ένα περα-
λήγημο Ιπτεριαλισμού, τὴν νέαν Ἐλλάδα—τίποτας περισσότερο,
τίποτας λιγάντερο—«πορνη». 'Αν μπορούσαμε, τουάλχιστον,
να τὰ ξέχινομε διὰ αὐτὰ καὶ νὰ κρατήσουμε στὴν ἀνάληση μας
μένον· οὐδεὶς perdute, ὅπως άλειση στὴν γλώσσας τῆς πατέρων του!

ΠΩΣ ΕΓΝΩΡΙΣΑ ΤΟ ΖΑΝ ΜΩΡΕΑΣ

‘Ο ποιητής των «Σερφώνων» είχε φθάσει στην ‘Αθήνα μια θλιβερή έποχη. Ήταν οι μέρες του πολέμου του 1897. Ο φορέας έκανε όχι τι Παρισιός, πού τον ήταν αδύνατο νά κοινωθῆ, πριν άπο το ηξιερώματα, και ιερευνεί μετα το μετανοίατα, σιά γραφεία του ‘Αστερίου’ για νά περάση, λιγες δωρεάς άσκομα, θυερ άπο το λαϊσμόν, τοι καφενείοντας τον Ζ’χαράπον. Ήταν η δωρά της βιαστικής δουλειάς του πιεστηρών με το τελευταία τηλεγραφήτα, που ήθελαν από το ηξιερώματο και το πολεμό μέσων και ή σιγμή δεν ήταν κατάλληλη για φιλοσοφία. Αλλά δ ο ποιητής δεν ήταν καθόλου ένοχλητικός έπιστεψέν. ‘Αφέντε την Καντλάριον, πάντα είναι τελευταίος στο γαρέσιο, να κάνει τη δουλειά του και τού δροκούδας, ξαπλωμένος σε μά πολυθράνη, νά παραδίνεται στούς ορμασμάτους του, τα στρίψει νευραλή τό μοντάζικα που-το παροιμιάς δεις του τ ι και τα νένδιαρέρεινα πότε-πότε στα τελευταία νέα, με κάποια μονοσύλλαβα. Μιλούν πολύ λίγο. Περίεργα δημιουργία, παζέν με τούς δλλούς, τη μεγάλη έδοση την; νίκης, πούν άργοντες νά φτάσου. Οι ατάκις του ‘Ελληνικού σφρατού έθραψαν άλλεπάλληλες, με τά ινχερινά τηλεγραφής ατα. ‘Ολοι δη ση σκυθρωποι και άπειτημένοι μέσον στο γραφείο.

‘Ομας έμενε μια ελπίδα άσκομα. Οι ποι άισθδομένοι περιμεναν νά κατεβοῦν άπο τά βουνά οι θραυλοί Σορακαπανές-φυλή νομάδων βρισκούν-νά ένωθούν με τόν ‘Ελληνικού σφρατού και νά του δώσουν τήν τελειωτικήν νίκην. ‘Ο Μωρέας δάκρυνε συχνά νά άναφερει τό δόνα μανό, ποιε δημιως δεν έζητησα καμμά σχετική πληροφορία.

πληροφορία.
(Ακολούθως)